

L'ADAPTACIÓ A L'ESPAI EUROPEU D'ENSENYAMENT SUPERIOR: UNA OPORTUNITAT ÚNICA

LA ADAPTACIÓN AL ESPACIO EUROPEO DE ENSEÑANZA SUPERIOR: UNA OPORTUNIDAD ÚNICA

ADAPTATION TO THE EUROPEAN AREA OF HIGHER EDUCATION: A UNIQUE OPPORTUNITY

Andrés Avelino Blasco Esteve: Universidad de las Islas Baleares. (España)

al.blasco@mixmail.com

(Traducido por José Antonio Martínez Pons)

CURRÍCULUM VITAE

Doctor en Derecho por la Universidad Autónoma de Barcelona (España). Catedrático de Derecho Administrativo y Rector de la Universidad de las Islas Baleares (España). Coordinador de varios libros y autor de artículos científicos.

RESUMEN

El Consell de Coordinació Universitària va informar favorablement sobre els projectes dels reials decrets d'estudis universitaris oficials de grau i postgrau, els quals són dues normes marc indispensables per imbricar el procés d'adaptació dels títols universitaris a l'espai europeu d'ensenyament superior (EEES). Quan es publiquin, cada universitat podrà elaborar els seus propis plans d'estudi per a cada carrera.

PALABRAS CLAVE

EEES - Universitat - Pla d'estudis

RESUMEN

El Consejo de Coordinación Universitaria informó favorablemente sobre los proyectos de los reales decretos de estudios universitarios oficiales de grado y postgrado, los cuales son dos normas marco indispensables para imbricar el proceso de adaptación de los títulos universitarios al espacio europeo de enseñanza superior (EEES). En cuanto se publiquen, cada universidad podrá elaborar sus propios planes de estudio para cada carrera.

PALABRAS CLAVE

EEES - Universidad - Plan de estudios

ABSTRACT

The University Coordination Council reported favorably on the draft royal decrees of university studies and graduate, which are two essential rules to interweave within the adaptation process of university degrees to the European Area of Higher Education (EAHE). As published, each university will develop its own curriculum for each race.

KEY WORDS

EHEA - University - Syllabus

TEXTO:

El 25 d'octubre passat, el Consell de Coordinació Universitària va informar favorablement sobre els projectes dels reials decrets d'estudis universitaris oficials de grau i de postgrau, els quals són les dues normes marc indispensables per engegar el procés d'adaptació dels títols universitaris a l'espai europeu d'ensenyament superior (EEES). A partir de l'aprovació i la publicació d'aquests decrets, ja es podran anar dictant les normes que continguin les directrius pròpies de cada títol en concret, la qual cosa permetrà posteriorment l'elaboració del pla d'estudis corresponent a la carrera de què es tracti a càrrec de cada universitat. La publicació d'aquells decrets es converteix així en el moment o punt de partida de l'adaptació a l'EEES del sistema universitari espanyol.

Les novetats principals del projecte actual sobre els estudis oficials de grau respecte del que hi havia ara fa un any serien, al meu parer, les següents:

a) El nombre de crèdits total dels ensenyaments dels estudis de grau estarà comprès entre 180 i 240 (per exemple, un títol pot tenir també 200 o 210 crèdits), enfront de l'alternativa tancada de 180 versus 240 de l'anterior versió. Això dona sens dubte una major flexibilitat a l'amplitud que ha de tenir cada títol, i es manté, no obstant això, la idea que un mateix títol ha de tenir un nombre de crèdits igual en totes les universitats espanyoles. Malauradament, el projecte de decret no conté la denominació que es donarà al títol de grau amb caràcter general (llicenciat, diplomad, graduat?).

b) El nombre de crèdits dels continguts formatius comuns (equivalents a les antigues assignatures troncales) ha de ser d'un mínim del 50 per 100 (abans era d'un 60 per 100) i d'un màxim del 75 per 100 del total de crèdits que tingui la titulació. Amb aquesta rebaixa es vol donar més espai a cada universitat a l'hora de completar el pla

d'estudis amb els continguts formatius específics de la titulació, continguts que determina discrecionalment la universitat; per tant, en cada carrera la universitat podrà «afegir» un màxim d'un 50 per 100 i un mínim d'un 25 per 100 de matèries o assignatures als continguts formatius comuns determinats per l'Estat.

c) Al text actual desapareix l'exigència de vincular a les àrees de coneixement els continguts formatius tant comuns com específics (les matèries i assignatures que s'ensenyen): en efecte, malgrat la divisió d'opinions existent sobre aquest tema, el Consell ha considerat finalment que convenia respectar l'autonomia de les universitats a l'hora d'assignar la docència de les diferents assignatures i no establir una vinculació forçosa a àrees predeterminades.

d) S'avança la data límit per renovar tot el catàleg de títols universitaris oficials: es passa de l'1 d'octubre de 2010 a l'1 d'octubre de 2007. Això vol dir que abans d'aquesta darrera data el Govern estatal haurà de publicar els decrets amb les directrius pròpies de totes les noves titulacions. Les universitats disposaran llavors de tres anys per adaptar el corresponent pla d'estudis antic, amb vista a aconseguir l'homologació del nou pla d'estudis.

e) La data límit per proposar al Consell l'homologació dels títols ara existents és l'1 de març de 2005, i amb això es tanca pràcticament la possibilitat d'homologar noves titulacions amb els plans vigents en l'actualitat.

Si s'aproven aquests reials decrets (com sembla previsible i imminent), les universitats espanyoles entraran en un període de canvis profunds per adaptar-se a l'EEES, canvis basats en una reforma important del catàleg de títols actual, dels plans d'estudis vigents en cada titulació i també de les metodologies educatives aplicables.

En conclusió, estam immersos en un moment clar de transformació substancial de la universitat, que afecta lògicament la UIB. Crec fermament que ens hem d'encarar amb aquests canvis amb una actitud clarament positiva, considerant-los com una ocasió històrica de modernització i millora de la nostra universitat. En efecte, al meu parer el repte és convertir les obligades reformes en un pas decidit cap a la qualitat docent i investigadora; en un salt per aconseguir ser una institució capdavantera en l'aplicació de les noves metodologies docents (amb un ús intensiu de les TIC); en un fort impuls cap a una institució més adaptada i més arrelada a les necessitats de la societat que ens envolta. En definitiva, hem d'aprofitar l'ocasió per dur a la pràctica la millor de les reformes possibles. Si no ens adonam de l'existència d'aquesta oportunitat històrica, el nostre destí serà previsiblement perdre a poc a poc el tren de la modernitat i quedar relegats en un futur no gaire llunyà respecte de les universitats capdavanteres.

Personalment crec que la UIB està en condicions excel·lents per fer una reforma com la que acab de descriure: som una institució jove, sense molts dels vicis de les universitats tradicionals; comptam amb un professorat i un PAS també més recents i més entusiastes que les universitats més antigues; tenim una mida mitjana, la qual cosa ens dóna una major flexibilitat per a la renovació; som, finalment, l'única universitat d'aquesta comunitat autònoma, cosa que ens permet una interlocució directa amb el seu Govern. Per la concurrència de totes aquestes raons, estic convençut que l'oportunitat és única, és a dir, és d'aquelles ocasions que es presenten en el temps molt de tant en tant. Hem d'aprofitar-la.

(Texto en español)

El 25 de octubre pasado, el Consejo de Coordinación Universitaria informó favorablemente sobre los proyectos de los reales decretos de estudios universitarios

oficiales de grado y postgrado, los cuales son dos normas marco indispensables para imbricar el proceso de adaptación de los títulos universitarios al espacio europeo de enseñanza superior (EEES). A partir de la aprobación y publicación de estos decretos ya se podrán ir dictando las normas que contengan las directrices propias de cada título concreto, lo que permitirá posteriormente la elaboración del plan de estudios correspondiente a cada carrera, a cargo de cada universidad. La publicación de aquellos decretos se convierte así en el momento o punto de partida de la adaptación del EEES al sistema universitario español.

Las novedades principales del proyecto actual sobre los estudios de grado respecto al que había haré un año serían a mi parecer las siguientes:

a) El número de créditos total de las enseñanzas de los estudios de grado estará comprendido entre 180 y 240 (por ejemplo, un título puede tener también 200 ó 210 créditos) frente a la alternativa cerrada de 180 frente a 240 de la versión anterior. Esto da sin duda una mayor flexibilidad a la amplitud que ha de tener cada título, y se mantiene, no obstante eso, la idea de que un mismo título ha de tener el mismo número de créditos en todas la universidades españolas. Desgraciadamente el proyecto del decreto no contiene la denominación que se dará al título de grado con carácter general (¿licenciado, diplomado, graduado?)

b) el número de créditos de los contenidos formativos comunes (equivalentes a las antiguas asignaturas troncales) ha de ser como mínimo el 50 %, (antes era de un 60%) y un máximo del 75% del total de créditos que tenga la titulación. Con esta rebaja se quiere dar más espacio a cada universidad a la hora de completar el plan de estudios con los contenidos formativos específicos de la titulación, contenidos que determina discrecionalmente cada universidad; por tanto, en cada carrera la universidad podrá añadir un máximo de un 50% y un mínimo de un 25% de materias o asignaturas a los contenidos formativos comunes determinados por el Estado.

c) en el texto actual desaparece la exigencia de vincular a las áreas de conocimiento los contenidos formativos, tanto comunes como específicos (las materias y asignaturas que se enseñan); en efecto, a pesar de la división de opiniones existente sobre este tema, el Consejo ha considerado finalmente que convenía respetar la autonomía de las universidades a la hora de asignar la docencia de las diferentes asignaturas y no establecer una vinculación forzosa a áreas predeterminadas

d) Se adelanta la fecha límite para renovar todo el catalogo de títulos universitarios oficiales: se pasa del 1 de octubre de 2010 a 1 de octubre de 2007. Esto quiere decir que antes de esta última fecha el gobierno estatal deberá publicar los decretos con las directrices propias de todas las nuevas titulaciones. Las universidades dispondrán después de tres años para adaptar el correspondiente plan de estudios antiguo con vistas a conseguir la homologación del nuevo plan de estudios

e) la fecha límites para proponer al consejo la homologación de los títulos ahora existentes es del 1 de marzo de 2005 y con esto se cierra prácticamente la posibilidad de homologar nuevas titulaciones con los planes vigentes en la actualidad.

Si se aprueban estos reales decretos (como parece previsible e inminente), las universidades españolas entrarán en un periodo de cambios profundos para adaptarse a las EEES, cambios basados en una reforma importante del catálogo de títulos actual, de los planes de estudios vigentes en cada titulación y también de las metodologías educativas aplicables.

En conclusión, estamos inmersos en un momento claro de transformación sustancial de la universidad que afecta lógicamente la UIB. Creo firmemente que nos hemos de encarar a estos cambios con una actitud claramente positiva, considerándolos como una ocasión histórica de modernización y mejora de la universidad. En efecto, según mi parecer el reto es convertir las obligadas reformas en un paso decidido hacia la

calidad docente e investigadora; en un salto por conseguir ser una institución puntera en la aplicación de las nuevas metodologías docentes (con un uso intensivo de las TIC) en un fuerte impulso hacia una institución más adaptada y más enraizada en la sociedad que nos rodea. En definitiva, hemos de aprovechar la ocasión para llevar a la práctica la mejor de las reformas posibles, Si no nos percatamos de la existencia de esta oportunidad histórica, nuestro destino será previsiblemente perder poco a poco el tren de la modernidad y quedar relegados en un futuro no muy lejano respecto a las universidades punteras. Personalmente creo que la UIB está en condiciones excelentes para hacer una reforma como la que acabo de describir : somos una institución joven, sin muchos de los vicios de las universidades tradicionales ; contamos con un profesorado i un PAS más recientes y más entusiastas que las universidades más antiguas;; tenemos un y tamaño medio, lo cual nos da una mayor flexibilidad para la renovación; somos finalmente la única universidad de esta comunidad autónoma lo que nos permite una interlocución directa con su Gobierno. Por la concurrencia de estas razones, estoy convencido de que la oportunidad es única, es decir, es un de aquellas ocasiones que se presentan muy de tarde en tarde. Tenemos que aprovecharla.